

PLAN DE ACȚIUNI privind implementarea principiului îmbătrânirii active (2017-2021)

Impact	Indicatorii de performanță	Referință 2015	Țintă 2021	Sursa și metoda de colectare a datelor
Creșterea nivelului de îmbătrânire activă în Republica Moldova	Indicele îmbătrânirii active în Republica Moldova	27,1	Îmbunătățirea ÎÎA cu 25%	Raportul anual cu privire la Indicele de Îmbătrânire Activă

ANGAJAMENTUL I. INTEGRAREA POLITICILOR DE ÎMBĂTRÂNIRE ÎN TOATE RAMURILE DE POLITICI CU SCOPUL DE A ARMONIZA SOCIETATEA ȘI ECONOMIA CU SCHIMBĂRILE DEMOGRAFICE ȘI A CREA O SOCIETATE PENTRU TOATE VÂRSTELE

Obiectiv	Indicatorii de performanță	Referință 2015	Țintă 2021	Sursa și metoda de colectare a datelor
Politicile publice elaborate la nivel central și local integrează perspectiva îmbătrânirii	Cel puțin 10 politici sectoriale sunt elaborate cu integrarea perspectivei vârstnicilor	0	10	Evaluarea politicilor publice sectoriale relevante (educație, piața muncii, sănătate, antreprenariat) din perspectiva îmbătrânirii
	Cel puțin 5 strategii locale/raionale sunt elaborate și implementate ținând cont de perspectiva vârstnicilor	0	5	Evaluarea strategiilor de dezvoltare la nivel local/raional

Descrierea Acțiunilor

Acțiuni	Subacțiuni	Rezultatul scontat	Indicatorii de monitorizare	Perioada de implementare	Responsabil	Parteneri	Costul total (MDL)
1.1. Demararea	1.1.1. Selectarea a 3 ministere	Cel puțin 3	Minim 3 politici	2018-	Ministerul	Cancelaria de	80 000

programului suport de integrare a perspectivei îmbătrânirii în politicile publice sectoriale	partenere responsabile de domeniile: piața muncii, sănătate, educație; 1.1.2. Desemnarea responsabililor pentru integrarea perspectivei îmbătrânirii; 1.1.3. Program de instruire și oferirea suportului metodologic pentru persoanele responsabile desemnate.	ministere își dezvoltă capacități de integrare a perspectivei vârstnicilor în politici publice	sectoriale pe minister, care au fost elaborate conform metodologiei de integrare a perspectivei îmbătrânirii	2019	Muncii, Protecției Sociale și Familiei	Stat, Fondul Organizației Națiunilor Unite pentru Populație în Republica Moldova/ UNFPA	
1.2. Demararea programului pilot de integrare a perspectivei îmbătrânirii la nivel local	1.2.1. Selectarea a 5 APL-uri partenere; 1.2.2. Desemnarea responsabililor pentru integrarea perspectivei vârstnicilor; 1.2.3. Program de instruire și oferirea suportului metodologic.	Cel puțin 3 autorități locale APL nivel I semnificative și cel puțin 2 autorități publice de nivelul II să integreze în mod productiv perspectiva îmbătrânirii în planurile de dezvoltare locală/ comunității	Cel puțin 5 strategii elaborate de către APL (nivel I și nivel II)	2019 - 2021	Ministerul Muncii Protecției Sociale și Familiei	Reprezentanțele teritoriale ale Cancelariei de Stat, Congresul Autorităților Locale din Republica Moldova/ CALM	120 000
1.3. Ajustarea cadrului normativ cu privire la introducerea perspectivei îmbătrânirii în toate politicile sectoriale, inclusiv cadrul bugetar pe termen mediu	1.3.1. Revizuirea cadrului legal aferent luării deciziilor (Legea privind actele juridice, Legea privind actele administrative, Legea privind administrația publică locală); 1.3.2. Organizarea dezbaterilor publice cu părțile interesate relevante; 1.3.3. Promovarea și adoptarea amendamentelor.	Cadrul legal ajustat astfel încât autoritățile centrale și locale vor avea obligația de a evalua impactul politicilor și legilor asupra vârstnicilor	Proiect de act normativ elaborat și adoptat	2020	Cancelaria de Stat		În limita alocațiilor aprobate; din resursele partenerilor de dezvoltare

ANGAJAMENTUL II. ASIGURAREA INTEGRĂRII ȘI PARTICIPĂRII DEPLINE A PERSOANELOR ÎN ETATE ÎN SOCIETATE

Obiectiv	Indicatorii de performanță	Referință 2015	Țintă 2021	Sursa și metoda de colectare a datelor
Creșterea participării vârstnicilor la procesul de luare a deciziilor la nivel central, raional și local	% persoane vârstnice (femei și bărbați) care sunt implicate în procesul decizional	7,8%	15%	Datele calculate în baza sondajelor de opinie național reprezentative

Descrierea acțiunilor

Acțiuni	Subacțiuni	Rezultatul scontat	Indicator de monitorizare	Perioada de implementare	Responsabil	Parteneri	Costul total (MDL)
2.1 Consolidarea capacităților instituționale ale Platformei pentru Îmbătrânire Activă, în special pe domeniile advocacy și analiză a politicilor publice	2.1.1. Realizarea a minim 3 module de instruire în domeniul analizei de politici publice pentru membrii Platformei; 2.1.2. Instituirea funcției de analist de politici publice în cadrul Platformei; 2.1.3. Elaborarea anuală a planului de consultare reciprocă a politicilor dintre Guvern și Platformă.	Platforma pentru Îmbătrânire activă devine un partener de dialog de politici a Guvernului	Platforma pentru Îmbătrânire Activă oferă anual comentarii relevante în procesul de elaborare a cel puțin 10 politici publice adoptate de către autoritățile centrale	2018 - 2019	Ministerul Muncii Protecției Sociale și Familiei	Help Age Internațional UNFPA	60 000
2.2. Demararea inițiativei de consultare a vârstnicilor la nivel local	2.2.1. Selectarea a 10 APL de nivelul I și nivelul II pentru a testa măsuri speciale de consultare a vârstnicilor; 2.2.2. Suport metodologic oferit APL în consultarea vârstnicilor; 2.2.3. Documentarea rezultatelor și identificarea	APL dezvoltă practici locale relevante privind metodele cele mai eficiente de consultare și implicare a persoanelor în etate în procesul	Crește cu 15% numărul APL-urilor care consultă sistematic vârstnicii în procesul de luare a deciziilor	Pilot 2018 - 2020 Extindere 2020 - 2021	Ministerul Muncii Protecției Sociale și Familiei	HelpAge International Platforma pentru Îmbătrânire Activă	230 000

	practicilor pozitive; 2.2.4. Instituționalizarea practicilor pozitive prin modificarea legislației.	decizional					
2.3. Crearea și extinderea (în baza experienței Help Age) a organizațiilor de suport reciproc a vârstnicilor la nivel local	2.3.1. Desemnarea responsabilului pentru mobilizarea comunității în cadrul APL; 2.3.2. Elaborarea și implementarea unui program național de instruire a mobilizatorilor comunitari; 2.3.3. Oferirea de suport metodologic pentru crearea grupelor de auto-ajutor ale vârstnicilor; 2.3.4. Crearea rețelei naționale a organizațiilor de ajutor reciproc ale vârstnicilor.	În comunitățile din Moldova vor fi create grupe de auto- ajutor ale vârstnicilor	Fiecare a zecea comunitate din Moldova va avea o organizație activă de susținere reciprocă a vârstnicilor	2019 - 2021	Ministerul Muncii Protecției Sociale și Familiei	HelpAge International Platforma pentru Îmbătrânire Activă, CALM	230 000
2.4. Includerea vârstnicilor în activități de voluntariat	2.4.1. Elaborarea conceptului programului de voluntariat; 2.4.2. Identificarea organizațiilor partenere; 2.4.3. Identificarea voluntarilor vârstnici.	Vârstnicii vor fi implicați în activități de voluntariat	2500 de vârstnici sunt implicați în voluntariat	2018 - 2019	Ministerul Muncii Protecției Sociale și Familiei	Ministerul Tineretului și Sportului, Coaliția Voluntariat	160 000
2.5. Demararea anuală a programului de granturi pentru mobilizarea vârstnicilor	2.5.1. Elaborarea conceptului programului, dezbaterea și adoptarea acestuia; 2.5.2. Demararea programului de granturi; 2.5.3. Evaluarea programului de granturi.	Susținerea inițiativelor OSC- urilor de promovare a îmbătrânirii active și mobilizare a vârstnicilor la nivel local	Anual, minim 10 organizații ale vârstnicilor beneficiază de granturi	2017 - 2021	Ministerul Finanțelor, Ministerul Muncii Protecției Sociale și Familiei		1 000 000

ANGAJAMENTUL III. PROMOVAREA CREȘTERII ECONOMICE ECHITABILE ȘI DURABILE CA RĂSPUNS LA ÎMBĂTRÂNIREA POPULAȚIEI

Obiectiv	Indicatorii de performanță	Referință 2015	Țintă 2021	Sursa și metoda de colectare a datelor
Consolidarea sustenabilității fiscale a programelor de protecție și asistență socială și a programelor de sănătate	Transferuri de la bugetul de stat pentru acoperirea deficitului bugetului de asigurări sociale de stat (% PIB)	0,9%	0,6%	Ministerul Finanțelor

Descrierea acțiunilor

Acțiuni	Subacțiuni	Rezultatul scontat	Indicator de monitorizare	Perioada de implementare	Responsabil	Parteneri	Costul total (MDL)
3.1. Estimarea și integrarea impactului situației demografice asupra creșterii economice	3.1.1. Estimarea impactului de lungă durată a situației demografice asupra creșterii economice; 3.1.2. Elaborarea Strategiei Naționale de Dezvoltare Economică 2030, ținând cont de proiecțiile demografice și impactul acestora față de creșterea economică.	Analiza elaborată și consultată cu factori interesați; Strategia Națională de Dezvoltare Economică/ SNDE 2030 a fost elaborată ținând cont de proiecțiile demografice.	Strategia Națională de Dezvoltare Economică/ SNDE 2030 aprobată și implementată	2017 - 2018 Revizuirea SNDE - 2021	Cancelaria de Stat Ministerul Economiei	UNFPA	40 000
3.2. Elaborarea strategiei fiscale de sustenabilitate pe termen lung a sistemului asistență și protecție socială și a sistemului de sănătate	3.2.1. Estimarea impactului de lungă durată a situației demografice asupra cadrului fiscal pe termen lung 2030; 3.2.2. Elaborarea cadrului fiscal pe termen lung 2030, ținând cont de tendințele demografice.	Analiza elaborată și consultată cu factori interesați; Cadrul financiar bugetar pe termen lung 2030 elaborat, ținând cont de tendințele demografice.	Cadrul financiar bugetar pe termen lung 2030 aprobat și implementat	2017 - 2018 Revizuirea acestuia 2021	Ministerul Finanțelor	UNFPA	100 000

ANGAJAMENTUL IV. AJUSTAREA SISTEMELOR DE PROTECȚIE SOCIALĂ CA RĂSPUNS LA SCHIMBĂRILE DEMOGRAFICE ȘI CONSECINȚELE LOR DE ORDIN SOCIAL ȘI ECONOMIC

Obiectiv	Indicatorii de performanță	Referință 2015	Țintă 2021	Sursa și metoda de colectare a datelor
Reducerea ratei sărăciei în rândul vârstnicilor prin intermediul programelor de asistență socială	Reducerea ratei sărăciei relative în rândul vârstnicilor datorită prestațiilor sociale	2,7%	4%	Raportul anual cu privire la sărăcie
Creșterea nivelului de trai în gospodăriile vârstnicilor și a gospodăriilor cu vârstnici	Rata de acces a gospodăriilor vârstnicilor și a gospodăriilor cu vârstnici la servicii de apă, canalizare și servicii de salubritate; Datele vor fi dezagregate în bază de gen, reședință, quintile.	57 ¹	+ 15%	Datele BNS în baza cercetării bugetelor gospodăriilor

Descrierea acțiunilor

Acțiuni	Subacțiuni	Rezultatul preconizat	Indicatori de monitorizare	Perioada de implementare	Responsabil	Parteneri	Costul total (MDL)
4.1. Îmbunătățirea continuă a programelor de prestații sociale adresate vârstnicilor săraci	4.1.1. Analiza prestațiilor sociale din perspectiva țintirii sărăciei în rândul vârstnicilor și acoperirea necesităților acestora; 4.1.2. Identificarea celor mai bune practici de țintire a sărăciei prin intermediul prestațiilor sociale; 4.1.3. Implementarea bunelor practici de țintire	Prestațiile sociale își vor îmbunătăți țintirea sărăciei în rândul persoanelor în etate	Reducerea cu 5 % anual a numărului vârstnicilor aflați sub pragul sărăciei, care nu beneficiază de prestații sociale	2018 - 2021	Ministerul Muncii Protecției Sociale și Familiei		În limita alocațiilor aprobate; din resursele partenerilor de dezvoltare

¹ Se referă la ponderea gospodăriilor de vârstnici cu acces la apeduct rețea publică

	maximă a sărăciei la nivel național.						
4.2. Integrarea perspectivei vârstnicilor în Strategia de Dezvoltare Regională	4.2.1. Ajustarea metodologiei de evaluare a proiectelor pentru a încuraja proiectele ce vor aborda inegalitățile în accesul la servicii locale pentru vârstnici	Toate proiectele de dezvoltare regională integrează perspectiva îmbătrânirii	100 % din proiectele de dezvoltare regională contribuie la reducerea inegalităților în accesul la servicii publice pentru vârstnici	2018 - 2021	Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor		40 000
4.3. Îmbunătățirea continuă a serviciilor sociale prestate vârstnicilor	4.3.1. Identificarea cererii neacoperite la nivel de raion prin cartarea serviciilor sociale; 4.3.2. Elaborarea cadrului de finanțare a serviciilor sociale pe baza necesităților și planificării pe termen mediu.	Mai mulți vârstnici vulnerabili beneficiază de servicii sociale necesare	Reducerea cu 5 % anual a cererii neacoperite de servicii sociale în rândul vârstnicilor	2018 - 2020	Ministerul Muncii Protecției Sociale și Familiei		În limita alocațiilor aprobate; din resursele partenerilor de dezvoltare

ANGAJAMENTUL V. A DA POSIBILITATE PIEȚELOR MUNCII SĂ RĂSPUNDĂ LA CONSECINȚELE ECONOMICE ȘI SOCIALE ALE ÎMBĂTRÂNIRII POPULAȚIEI

Obiectiv	Indicatorii de performanță	Referință 2015	Țintă 2021	Sursa și metoda de colectare a datelor
Creșterea angajării productive a vârstnicilor pe piața muncii	Rata de ocupare în rândul vârstnicilor (65+)	10	13	Ancheta forței de muncă
	b/f (55-64)	17,4	13	

Descrierea activităților

Acțiuni	Subacțiuni	Rezultatul	Indicatori de	Perioada de	Responsabil	Partener	Costul
---------	------------	------------	---------------	-------------	-------------	----------	--------

		preconizat	monitorizare	implementare			total (MDL)
5.1. Testarea practicilor locurilor de muncă prietenoase vârstnicilor	5.1.1. Elaborarea conceptului locului de muncă prietenos vârstnicilor; 5.1.2. Testarea procedurilor de nediscriminare în 30 de companii; 5.1.3. Organizarea Forului Național al Angajatorilor pentru Vârstnici.	Mai multe companii cu renume național promovează activ ocuparea vârstnicilor	Cel puțin 30 de companii testează proceduri de nediscriminare axate pe vârstnici	2018 - 2020	Ministerul Muncii Protecției Sociale și Familiei		200 000
5. 2. Integrarea dimensiunii vârstnicilor în programele de suport și subvenționare a agriculturii	5.2.1. Analiza inegalităților bazate pe vârstă din agricultură, din programul de subvenții și programele de susținere a agriculturii; 5.2.2. Identificarea celor mai bune practici de subvenționare prietenoase vârstnicilor; 5.2.3. Pilotarea practicilor de subvenționare prietenoase vârstnicilor.	Subvențiile agricole sunt utilizate în beneficiul persoanelor în etate (angajare în câmpul muncii, acces la piață, creșterea productivității)	Numărul vârstnicilor beneficiari indirecti ai programului de subvenționare a agriculturii crește anual până la 5 %	2019	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare		40 000

ANGAJAMENTUL VI. PROMOVAREA ÎNVĂȚĂRII PE TOT PARCURSUL VIEȚII ȘI ADAPTAREA SISTEMULUI EDUCAȚIONAL LA SCHIMBARILE ECONOMICE, SOCIALE ȘI DEMOGRAFICE

Obiectiv	Indicatorii de performanță	Referință 2015	Țintă 2021	Sursa și metoda de colectare a datelor
Creșterea accesului și calității serviciilor de educație și calificare	% femei și bărbați (55-64) care beneficiază/ au beneficiat de	0% ²	+5 %	Sondaj național reprezentativ

² Pentru anul 2017 referința este considerată zero, deoarece indicatorul va măsura creșterea procentuală în raport cu acest an

profesională pentru persoanele din grupul de vârstă 55+	servicii/programe de instruire pentru creșterea calificării profesionale			
---	--	--	--	--

Descrierea acțiunilor

Acțiuni	Subacțiuni	Rezultatul preconizat	Indicatori de monitorizare	Perioada de implementare	Responsabil	Partener	Costul total (MDL)
6.1. Testarea programului de garanție pentru competență (Skill Guarantee) pentru vârstnici	6.1.1. Elaborarea conceptului programului; 6.1.2. Testarea programului în 5 agenții teritoriale ANOFM (rural și urban); 6.1.3. Realizarea studiului de fezabilitate pentru extinderea programului la nivel național.	Garanția pentru competențe este pilotată cu succes	Cel puțin 1500 de vârstnici beneficiază de garanția pentru competențe	2019 - 2021	Agencia Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă	Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova	60 000
6.2. Integrarea perspectivei vârstnicilor în Strategia de Învățare pe tot Parcursul Vieții	6.2.1. Elaborarea studiului cu privire la necesitățile de instruire ale vârstnicilor; 6.2.2. Elaborarea Strategiei prin consultarea largă a organizațiilor din domeniu.	Strategia de Învățare pe tot Parcursul Vieții prevede inițiative speciale ce vizează necesitățile specifice vârstnicilor	Strategia este adoptată cu integrarea perspectivei vârstnicilor	2018	Ministerul Educației	Help Age Internațional în Moldova	40 000
6.3. Crearea cluburilor/centrelor de interese pentru vârstnici în baza infrastructurii existente (biblioteci, școli, case de cultură)	6.3.1. Elaborarea ghidului practic de organizare a activităților educaționale informale pentru vârstnici; 6.3.2. Stabilirea memorandumului de înțelegere cu Programul NOVATECA; 6.3.3. Program de instruire pentru specialiștii instituțiilor	Crește numărul instituțiilor resursă care prestează servicii educaționale informale vârstnicilor	Instituții resursă din 100 de comunități oferă spațiu și servicii educaționale informale vârstnicilor	2018 - 2020	Ministerul Educației, Ministerul Culturii	Programul NOVATECA	180 000

	resursă în domeniul educației adulților/vârstnicilor.						
--	---	--	--	--	--	--	--

ANGAJAMENTUL VII. ASIGURAREA CALITĂȚII VIEȚII LA TOATE VÂRSTELE ȘI MENȚINEREA TRAIULUI INDEPENDENT, INCLUSIV SĂNĂTATEA ȘI BUNĂSTAREA

Obiectiv	Indicatorii de performanță	Referință 2015	Țintă 2021	Sursa și metoda de colectare a datelor
Creșterea nivelului de sănătate al vârstnicilor	Modul de viață sănătos în rândul vârstnicilor (alimentație, activitate fizică, tratament de prevenție)	0% ³	Îmbunătățit cu cel puțin 5%	Sondaj național reprezentativ

Descrierea acțiunilor

Acțiuni	Subacțiuni	Rezultatul preconizat	Indicatori de monitorizare	Perioada de implementare	Responsabil	Partener	Costul total (MDL)
7.1. Demararea programelor de prevenție în rândul vârstnicilor inclusiv a celor de vârstă pre-pensionare (în special legat de afecțiunile cardiovasculare)	7.1.1. Testarea programelor în 5 zone ale Republicii Moldova; 7.1.2. Documentarea progreselor și lecțiilor învățate; 7.1.3. Elaborarea studiului de fezabilitate; 7.1.4. Elaborarea cadrului normativ privind instituționalizarea.	Programul va implementa acțiuni inovatoare de prevenție menite să consolideze obiceiurile sănătoase la vârstnici	Cel puțin 3 inițiative de pilotare arată îmbunătățiri relevante în comportamentul sănătos a vârstnicilor	2018 - 2020	Ministerul Sănătății		650 000
7.2. Testarea programului de integrare mai eficientă a serviciilor sociale și a celor de sănătate	7.2.1. Selectarea zonelor de testare; 7.2.2. Elaborarea conceptului; 7.2.3. Demararea procesului de testare – minim 2 ani; 7.2.4. Elaborarea studiului de cost-beneficiu.	Programul își propune să îmbunătățească cooperarea între personalul medical și cel social la nivel de comunitate	Cel puțin în 3 zone selectate serviciile medicale și cele sociale sunt integrate la un nivel mult mai superior	2018 - 2020	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, Ministerul Sănătății		700 000

³ Pentru anul 2017 referința este considerată zero, deoarece indicatorul va măsura creșterea procentuală în raport cu acest an

--	--	--	--	--	--	--	--